

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 115/2019-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. apríla 2019 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA] [REDAKČIA], zastúpenej advokátkou JUDr. Oľgou Šomplákovou, Námestie slobody 10/19, Humenné, vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní sp. zn. 11 C 10/2017 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. decembra 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA] [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej

len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. 11 C 10/2017 (ďalej aj „napadnutý postup okresného súdu“ alebo „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľka v procesnom postavení žalobkyne podala 3. marca 2017 okresnému súdu žalobu o vydanie veci. O žalobnom návrhu sťažovateľky ako žalobkyne je na okresnom súde vedené konanie pod sp. zn. 11 C 10/2017.

2.1 Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti tvrdí, že okresný súd svojím procesným postupom v napadnutom konaní spôsobil zbytočné priťahy, keď vo veci samej nerozhodol už na pojednávaní 10. októbra 2018, keď mal podľa názoru sťažovateľky dostatočne zistený skutkový stav veci a zo strany sťažovateľky ako žalobkyne bez akýchkoľvek pochybností preukázanú opodstatnenosť jej žalobného návrhu, ale pojednávanie odročil na nový termín, t. j. 5. november 2018, ktorý následne zrušil (z dôvodu predloženia návrhu na prerušenie konania žalovaným pred pojednávaním, pozn.) a vo veci nariadil nový termín pojednávania na 10. december 2018.

2.2 V ústavnej sťažnosti sťažovateľka zároveň tvrdí, že zo strany okresného súdu jej nebolo umožnené na pojednávaní 5. novembra 2018 oboznámiť sa s listinnými dôkazmi a k týmto dôkazom sa vyjadriť.

3. K priebehu konania na okresnom súde sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uvádza nasledujúcu chronológiu procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní:

„- *Žaloba 3.3.2017*

- *OS Košice II, výzva na zaplatenie SP 10.4.2017*

- *Avízo o zaplatení SP 19.4.2017*

- *Poučenie a výzva OS Košice II. 2.5.2017*

- *Vyjadrenie žalobkyne 12.5.2017*

- *Rozsudok 28.6.2017*

- *Návrh na zrušenie rozsudku 11.8.2017*

- *OS Košice II, výzva na vyjadrenie 30.8.2017*

- *Vyjadrenie žalobkyne 7.9.2017*

- OS Košice II. výzva na vyjadrenie 2.11.2017
- Vyjadrenie žalobkyne 3.11.2017
- Uznesenie OS Košice II o zrušení rozsudku 18.4.2018
- Výzva OS Košice II 23.4.2018 na vyjadrenie
- Vyjadrenie žalobkyne 7.5.2018
- Pojednávanie 22.8.2018
- Pojednávanie 10.10.2018
- Zrušenie pojednávania 5.11.2018
- Sťažnosť na postup OS Košice II. 6.11.2018
- Odpoveď na sťažnosť OS Košice II. 9.11.2018
- Upovedomenie o odročení pojednávania 13.11.2018
- Doručenie Návrhu na prerušenie konania a Žaloby zo dňa 20.10.2018 - 13.11.2018
- Pojednávanie 10.12.2018“

4. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podaním zo 6. novembra 2018 podala predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní. Predseda okresného súdu reagoval na sťažnosť sťažovateľky listom z 9. novembra 2018, v ktorom v podstatnom uviedol: „Po oboznámení sa s obsahom Vami podanej sťažnosti a predmetného spisu, v ktorom sú namietané prietahy, Vám oznamujem, že Vaša sťažnosť je čiastočne nedôvodná a čiastočne neprípustná.“

5. S odkazom na prezentovanú argumentáciu sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil:

„1. Právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci tak, aby sa sťažovateľka mohla vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom a bez prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prerokovanie veci spravodlivo a v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Košice II. v konaní 11 C/10/2017 porušené bolo.“

2. Okresnému súdu Košice II. v Košiciach zakazuje pokračovať v porušovaní práva na spravodlivé súdne konanie tým, že nerozhodol vec a prikazuje, aby v konaní č.k. 11 C/10/2017 konal zákonne, v primeranej lehote a bez zbytočných prietahov.“

3. Sťažovateľke [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadost'učinenie vo výške 3000,- € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice II. v Košiciach povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice II. je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia advokátke JUDr. Daniele Knežovej...“

6. Sťažovateľka svoj návrh na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 3 000 € odôvodňuje takto: „... sťažovateľka navrhuje, aby jej súd, v prípade ak vyhovie sťažnosti, priznal primerané finančné zadost'učinenie v sume 3000,- € ako nemajetkovú ujmu, a odôvodňuje ju postupom prvostupňového súdu v súdnom konaní v rozpore s ustanoveniami Civilného sporového poriadku.“

II.

7. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti, ktorá bola doručená ústavnému súdu 5. decembra 2018, postupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde.

9. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

10. Ústavný súd podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na verejné prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov a základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prerokovanie vecí spravodlivo a v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom okresného súdu.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom okresného súdu

14. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

15. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu (IV. ÚS 205/03, IV. ÚS 225/05). Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

16. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka 3. marca 2017 podala okresnému súdu žalobu o vydanie veci. Ku dňu podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu napadnuté konanie trvalo jeden rok a deväť mesiacov.

16.1 Ústavný súd zistil, že napadnuté konanie nebolo ku dňu podania ústavnej sťažnosti právoplatne skončené. Ústavný súd zároveň zistil, že okresný súd 10. decembra 2018 vo veci samej rozhodol rozsudkom, ktorý ku dňu predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti nebol právoplatný.

17. Podľa judikatúry ústavného súdu dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je aj absencia zistenia možnosti vysloviť porušenie označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach tiež vyslovil, že zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných

prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prieťahoch (napr. IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05, I. ÚS 455/2014).

18. Ústavný súd po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a jej prílohami dospel k záveru, že ústavná sťažnosť sťažovateľky je zjavne neopodstatnená.

18.1 Právny názor ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti vychádza najmä z vyhodnotenia doterajšieho priebehu napadnutého konania pred okresným súdom podrobne popísaného v ústavnej sťažnosti sťažovateľkou. Z obsahu ústavnej sťažnosti je zrejmé, že okresný súd v napadnutom konaní postupoval plynulo a bez prieťahov. Ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu spočívajúci v odročení pojednávania z 10. októbra 2018 na 5. november 2018, resp. 10. december 2018, keď súd rozhodol o veci samej, v žiadnom prípade nie je možné hodnotiť ako konanie, ktorým by došlo k takému predĺženiu napadnutého konania, ktoré by dosahovalo ústavne relevantnú intenzitu porušenia sťažovateľkou označených práv.

18.2 Ústavný súd k záveru o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti viedla aj tá skutočnosť, že vzhľadom na celkovú dĺžku napadnutého konania ku dňu podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu (1 rok a 9 mesiacov), ako i vzhľadom na jeho predmet a na to, čo je pre sťažovateľku „v stávke“, už na prvý pohľad nemožno v napadnutom konaní uvažovať o takých prieťahoch, ktorých intenzita by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie umožňovala ústavnému súdu dospieť k záveru o porušení sťažovateľkou označených práv. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukazuje aj na rozhodovaciu prax a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dva až tri roky v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

19. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému postupu okresného súdu pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva

na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom okresného súdu

20. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti taktiež namieta, že okresný súd tým, že zrušil termín pojednávania nariadený v napadnutom konaní na 5. november 2018, zabránil sťažovateľke konať pred súdom, oboznámiť sa s dôkazmi a vyjadriť sa k nim, a teda svojím procesným postupom porušil základné právo sťažovateľky vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom garantované jej čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na spravodlivé konanie garantované jej čl. 6 ods. 1 dohovoru.

21. Ústavný súd považuje námietku sťažovateľky týkajúcu sa porušenia jej základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým postupom okresného súdu za zjavne neopodstatnenú.

22. Z obsahu sťažnosti nie je zrejmé, k akým dôkazom nemala sťažovateľka právo sa vyjadriť, či k dôkazom, ktoré už boli zo strany okresného súdu vykonané, alebo k dôkazom, ktoré mali byť okresným súdom vykonané na pojednávaní 5. novembra 2018. Bez ohľadu na absenciu uvedenej informácie v ústavnej sťažnosti ústavný súd konštatuje, že v prípade, ak by sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva vyjadriť sa k dôkazom už vykonaným v napadnutom konaní, ako aj v prípade, ak by sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva vyjadriť sa k dôkazom, ktoré mali byť okresným súdom vykonané na pojednávaní 5. novembra 2018, by ústavný súd považoval jej námietku na porušenie jej základného práva vyjadriť sa k dôkazom za zjavne neopodstatnenú.

22.1 K porušeniu základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže pred všeobecnými súdmi dôjsť vtedy, keď príslušný súd dôkazy vykoná, a teda nie vtedy, keď ich nevykoná (I. ÚS 226/03). V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje, že tým, že okresný súd zrušil pojednávanie nariadené

na 5. november 2018, nedošlo k vykonaniu akýchkoľvek dôkazov na tomto pojednávaní, a teda ani k porušeniu sťažovateľkou označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vyjadriť sa dôkazom, ktoré mali byť vykonané na tomto pojednávaní.

22.2 Ústavný súd zároveň dopĺňa, že sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť v čase, keď vo veci samej nebolo okresným súdom právoplatne nerozhodnuté. Z obsahu ústavnej sťažnosti je zrejmé, že v napadnutom konaní bol nariadený termín pojednávania na 10. december 2018. V danom prípade sťažovateľke nič nebránilo v tom, aby sa k už vykonaným dôkazom vyjadrila písomne v období od 5. novembra 2018 až do 10. decembra 2018 alebo aby sa k vykonaným dôkazom vyjadrila ústne priamo na pojednávaní 10. decembra 2018. To, že sa sťažovateľka nemohla ústne vyjadriť k vykonaným dôkazom na pojednávaní 5. novembra 2018 z dôvodu jeho zrušenia okresným súdom, neznamená, že takýmto postupom okresného súdu bolo porušené jej základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Z obsahu ústavnej sťažnosti bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že zo strany okresného súdu bol sťažovateľke poskytnutý dostatočný priestor na to, aby svoje už označené základné právo v priebehu napadnutého konania vo vzťahu k vykonaným dôkazom mohla realizovať.

23. Vo vzťahu k námietke sťažovateľky týkajúcej sa porušenia jej práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd uvádza, že aj túto námietku sťažovateľky považuje za zjavne neopodstatnenú.

24. Ústavný súd konštatuje, že v okolnostiach daného prípadu zrušením termínu pojednávania, pričom okresný súd následne vo veci samej nariadil nový termín pojednávania, sťažovateľke nebolo odňaté žiadne procesné oprávnenie a nedošlo k odňatiu jej možnosti pred súdom konať.

24.1 K porušeniu práva sťažovateľky spočívajúceho v odňatí jej možnosti konať pred súdom v súvislosti so zrušením termínu pojednávania môže dôjsť vtedy, ak by súd zrušil termín pojednávania, i keď pre to neboli dané procesné dôvody, o tento prípad však v preskúmvanej veci nešlo.

24.2 Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že dôvodom na zrušenie termínu pojednávania nariadeného na 5. november 2018 (pondelok, pozn.) bolo doručenie návrhu

na prerušenie napadnutého konania zo strany žalovaného, ktorý bol súdu doručený 2. novembra 2018 (piatok, pozn.).

24.3 Podľa § 183 ods.1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

24.4 Podľa názoru ústavného súdu rozhodnutie okresného súdu zrušiť termín pojednávania pre účely oboznámenia sa s doručeným návrhom na prerušenie konania je v súlade s § 183 ods. 1 CSP. Bolo povinnosťou okresného súdu oboznámiť sa s doručeným návrhom na prerušenie konania a posúdiť dôvody na prerušenie konania, teda či žalovaným uvádzaný dôvod na prerušenie konania je alebo nie je obligatórnym dôvodom na prerušenie konania v zmysle § 162 ods. 1 CSP.

24.5 Ústavný súd konštatuje, že postupom okresného súdu, ktorý spočíval v zrušení termínu pojednávania, aj s poukazom na hospodárnosť konania pre prípad, ak by okresný súd na základe informácií obsiahnutých v návrhu na prerušenie konania dospel k záveru o existencii zákonom predvídaného obligatórneho dôvodu na prerušenie konania, nedošlo k porušeniu práva sťažovateľky na spravodlivé konanie.

25. S poukazom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému postupu okresného súdu pre namietané porušenie základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v súlade s § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

26. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uplatnenými v ústavnej sťažnosti.

27. Ústavný súd nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia dodáva, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nič nebráni tomu, aby v prípade, ak by okresný súd v ďalšom období v napadnutom konaní bol nečinný, nepostupoval plynulo, resp. efektívne, sťažovateľka zvažila možnosť opätovného podania ústavnej sťažnosti, ktorou bude namietat'

porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. apríla 2019